

TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG TRẢI NGHIỆM TRONG DẠY HỌC MÔN LỊCH SỬ VÀ ĐỊA LÝ LỚP 5

HOÀNG THỊ MỸ HẠNH
NGUYỄN KHÁNH LINH

Trường Đại học Sư phạm, Đại học Thái Nguyên

Nhận bài ngày 22/01/2026. Sửa chữa xong 15/03/2026. Duyệt đăng 20/03/2026.

Abstract

Experiential activities in the teaching of Grade 5 History and Geography play an important role in improving the quality of these subjects at the primary level. Survey results show that most teachers (56.1%) are aware of the role and significance of integrating experiential activities into the teaching process of Grade 5 History and Geography. However, the application of these activities in classroom practice remains limited and faces numerous challenges, including inadequate facilities, limited organizational experience, and pressure to complete the curriculum as well as assessment requirements. Nevertheless, teachers highly appreciate the potential of experiential activities, with 78% acknowledging their value in enhancing teaching and learning quality, meeting the requirements for the development of students' qualities and competencies, and expressing their willingness to apply them when appropriate practical conditions are ensured.

Keywords: *Experiential activities, Geography, Grade 5, History, primary education.*

1. Đặt vấn đề

Trong bối cảnh đổi mới căn bản và toàn diện giáo dục phổ thông hiện nay, Chương trình Giáo dục phổ thông (GDPT) 2018 đã khẳng định vai trò quan trọng của việc tổ chức các hoạt động trải nghiệm (HĐTN) nhằm phát triển các năng lực, phẩm chất cho học sinh (HS). Đây là hướng tiếp cận mới, nhấn mạnh việc HS không chỉ tiếp thu kiến thức một cách thụ động mà còn được trực tiếp tham gia các hoạt động mang tính thực tiễn, từ đó, hình thành các kĩ năng, thái độ và sự vận dụng kiến thức vào thực tiễn cuộc sống. Cùng với việc ban hành chương trình GDPT 2018.

Hoạt động trải nghiệm là hoạt động giáo dục do nhà giáo dục định hướng, thiết kế và hướng dẫn thực hiện, tạo cơ hội cho học sinh (HS) tiếp cận thực tế, thể nghiệm các cảm xúc tích cực, khai thác những kinh nghiệm đã có và huy động tổng hợp kiến thức, kỹ năng của các môn học để thực hiện những nhiệm vụ được giao hoặc giải quyết những vấn đề của thực tiễn đời sống nhà trường, gia đình, xã hội phù hợp với lứa tuổi; thông qua đó, chuyển hóa những kinh nghiệm đã trải qua thành tri thức mới, hiểu biết mới, kĩ năng mới góp phần phát huy tiềm năng sáng tạo và khả năng thích ứng với cuộc sống, môi trường và nghề nghiệp tương lai [3], [4], [5].

Hoạt động trải nghiệm là một phương thức mới nhưng mang lại hiệu quả tích cực đối với HS tiểu học. Nội dung của HĐTN rất đa dạng và mang tính tích hợp, tổng hợp kiến thức và hình thành năng lực cho HS từ các môn học, lĩnh vực học tập và giáo dục khác nhau như: khoa học, kinh tế, xã hội, giáo dục đạo đức, giáo dục trí tuệ, giáo dục kĩ năng sống, giáo dục môi trường, giáo dục phòng chống HIV/AIDS và tệ nạn xã hội,...

Hoạt động trải nghiệm được tổ chức dưới nhiều hình thức khác nhau như trò chơi, hội thi, giao lưu, tham quan du lịch, câu lạc bộ, sân khấu hóa (kịch, hát, thơ, múa rối,...), các công trình nghiên cứu khoa học kỹ thuật,...và được thực hiện theo 3 loại hình hoạt động chính, đó là: sinh hoạt dưới cờ, sinh hoạt lớp và hoạt

Email: hanhhtm@tue.edu.vn

động giáo dục theo chủ đề. Nhờ các hình thức tổ chức đa dạng, phong phú mà việc giáo dục HS được thực hiện một cách tự nhiên, sinh động, nhẹ nhàng và hấp dẫn cũng như phù hợp với đặc điểm tâm sinh lí của HS tiểu học.

Khác với các hoạt động dạy học khác, HĐTN có khả năng thu hút, huy động sự tham gia, phối hợp, liên kết của nhiều lực lượng giáo dục trong và ngoài trường học như: giáo viên (GV) chủ nhiệm lớp, GV bộ môn, Tổng phụ trách Đội, Ban Giám hiệu nhà trường, cha mẹ HS, chính quyền địa phương, các cá nhân, tổ chức và đoàn thể xã hội. Do vậy mà HĐTN có thể coi là “chìa khóa vàng” tạo điều kiện cho HS được học tập, giao tiếp rộng rãi với nhiều lĩnh vực giáo dục; được lĩnh hội các nội dung giáo dục qua nhiều kênh, nhiều cách tiếp cận khác nhau.

Ở cấp Tiểu học, HĐTN giữ vai trò đặc biệt quan trọng bởi đây là giai đoạn đặt nền móng giúp HS hình thành nhân cách và phát triển năng lực. Đặc biệt ở khối lớp 5 – một giai đoạn cuối cấp, ở giai đoạn này HS đã có khả năng tư duy khái quát hơn, nhu cầu khám phá và tham gia các hoạt động thực tiễn ngày càng cao hơn, đồng thời chuẩn bị tâm thế, kĩ năng để học lên bậc Trung học Cơ sở. Chính vì vậy, việc lồng ghép tổ chức các HĐTN đa dạng, phù hợp trong dạy học (DH) sẽ giúp các em phát triển toàn diện, hứng thú và chủ động hơn trong học tập.

Cùng với đó, môn Lịch sử và Địa lí lớp 5 là môn học bắt buộc, có đặc trưng nội dung gắn liền với nhiều sự kiện lịch sử quan trọng của dân tộc, cũng như những kiến thức địa lí về đất nước Việt Nam và thế giới. Đây là môn học có nhiều điều kiện thuận lợi để tổ chức các HĐTN như: tham quan di tích lịch sử, tìm hiểu địa phương, nhập vai nhân vật, thành lập các CLB,... Nếu các hoạt động này được tổ chức hợp lí thì HS không những được khắc sâu kiến thức mà còn góp phần nuôi dưỡng tình yêu quê hương đất nước, lòng tự hào dân tộc và ý thức bảo vệ cộng đồng.

Tuy nhiên, thực tế dạy học hiện nay cho thấy việc tổ chức HĐTN trong môn Lịch sử và Địa lí nói chung và môn Lịch sử và Địa lí lớp 5 nói riêng ở các trường tiểu học vẫn còn nhiều hạn chế. Đây là một hình thức giáo dục khá mới, gây khó khăn cho GV trong quá trình xây dựng nội dung và lựa chọn các hình thức tổ chức dạy học sao cho hiệu quả; nhiều tiết học vẫn thiên về truyền thụ kiến thức theo lối thuyết giảng, gây ra tình trạng HS chưa thật sự hứng thú và thiếu cơ hội được vận dụng, trải nghiệm.

Với mong muốn góp phần nâng cao hiệu quả dạy học môn Lịch sử và Địa lí lớp 5, phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của HS; đồng thời hỗ trợ GV có thêm những định hướng, giải pháp khi triển khai dạy học theo chương trình mới, việc nghiên cứu vấn đề Thực trạng tổ chức hoạt động trải nghiệm trong dạy học môn Lịch sử và Địa lí lớp 5 là hướng đi cần thiết và quan trọng.

2. Khách thể và phương pháp nghiên cứu

Khách thể nghiên cứu: Tiến hành khảo sát 41 GV trực tiếp dạy môn Lịch sử và Địa lí lớp 5 đến từ 8 trường tiểu học vào tháng 12/2025, bao gồm: Trường Tiểu học Trưng Vương, Trường Tiểu học Nguyễn Viết Xuân, Trường Tiểu học Thống Nhất, Trường Tiểu học Tân Cương, Trường Tiểu học Hoàng Văn Thụ (tỉnh Thái Nguyên); Trường TH&THCS Tiên Phong (tỉnh Quảng Ninh); Trường Tiểu học Hòa Thạch B (TP. Hà Nội); Trường Tiểu học Hương Lâm số 1 (tỉnh Bắc Ninh);

Phương pháp nghiên cứu: Phương pháp phân tích, tổng hợp tài liệu: Nghiên cứu, phân loại, hệ thống các tài liệu có liên quan đến các phần, mục của nghiên cứu để làm cơ sở khoa học cho vấn đề nghiên cứu sau khi được phân tích; Phương pháp quan sát: Tiến hành dự giờ để quan sát các hoạt động của GV và HS qua một số giờ học môn Lịch sử và Địa lí lớp 5 để tìm hiểu thực trạng tổ chức HĐTN trong DH môn Lịch sử và Địa lí lớp 5; Phương pháp điều tra bằng bảng hỏi: Tiến hành sử dụng phiếu trưng cầu ý kiến GV và HS để khảo sát thực trạng tổ chức HĐTN trong DH môn Lịch sử và Địa lí lớp 5; Phương pháp phỏng vấn: Phỏng vấn các GV, HS trường tiểu học nhằm thu thập thêm các thông tin có liên quan để phục vụ cho quá trình nghiên cứu đề tài; Phương pháp nghiên cứu các sản phẩm hoạt động giáo dục: Tiến hành nghiên cứu một số kế hoạch bài dạy môn Lịch sử và Địa lí lớp 5 có vận dụng tổ chức HĐTN; Phương pháp xử lí số liệu: Dùng phần mềm thống kê toán học Excel để xử lí kết quả nghiên cứu.

3. Nội dung nghiên cứu

3.1. Cơ sở lý luận và thực tiễn

Nghị quyết số 29-NQ/TW của Ban Chấp hành Trung ương Đảng (khóa XI) về Đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo đáp ứng yêu cầu CNH, HĐH trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế đã xác định sự cần thiết của việc tổ chức các hoạt động giáo dục theo hướng tăng cường sự trải nghiệm, đồng thời phát huy tính sáng tạo của HS [1]. Nghị quyết đã đề cập giáo dục phải tạo các môi trường khác nhau để HS được trải nghiệm nhiều nhất.

Năm 2001, Phạm Minh Hạc trong công trình “Tâm lí học học sinh Việt Nam” đã khẳng định vai trò của hoạt động và trải nghiệm thực tiễn trong quá trình giáo dục. Ông cho rằng thông qua hoạt động của cá nhân mỗi người mà con người mới được hình thành và phát triển nhân cách toàn diện. Chính vì vậy, trong quá trình học tập, bản thân mỗi người học phải tự nghiên cứu, tìm hiểu thì mới có thể thu nhận và trang bị được các kiến thức, kĩ năng, kĩ xảo, các giá trị xã hội cho bản thân mình [14].

Năm 2017, trong nghiên cứu “Xây dựng và tổ chức các hoạt động trải nghiệm trong chương trình giáo dục phổ thông mới”, Nguyễn Mậu Đức và Nguyễn Thị Nguyệt đã khẳng định hoạt động trải nghiệm là hoạt động giáo dục bắt buộc, có vai trò quan trọng trong chương trình giáo dục phổ thông mới. Hoạt động này giúp HS có nhiều cơ hội để vận dụng những kiến thức đã học được vào thực tiễn. Từ quá trình tham gia hoạt động trải nghiệm, HS hình thành năng lực thực tiễn cũng như phát huy tiềm năng sáng tạo của bản thân [13].

Đỗ Ngọc Thống trong nghiên cứu “Hoạt động trải nghiệm sáng tạo – kinh nghiệm quốc tế và vấn đề của Việt Nam” (2017) cũng đã giới thiệu kinh nghiệm tổ chức trải nghiệm của nước Anh và Hàn Quốc. Hoạt động trải nghiệm có thể được tổ chức bằng các hình thức đa dạng như: ngoại khóa, câu lạc bộ, diễn đàn, tham quan dã ngoại,... [8].

Năm 2017, trong nghiên cứu “Hoạt động trải nghiệm sáng tạo – Lí thuyết và vận dụng trong dạy học tiểu học”, Dương Giáng Thiên Hương đã chỉ ra rằng Học tập trải nghiệm nói chung và hoạt động học tập trải nghiệm sáng tạo nói riêng có vai trò rất quan trọng trong quá trình giáo dục tiểu học, bởi nó đề cao việc hình thành năng lực người học thông qua những trải nghiệm thực tiễn, phù hợp với quy luật về tâm lí đối với việc hình thành và phát triển nhân cách cho HS tiểu học [7].

Năm 2018, tác giả Lê Thị Cẩm Nhung trong nghiên cứu “Thiết kế và tổ chức hoạt động trải nghiệm trong dạy học hình học ở tiểu học” đã đề xuất một số hình thức tổ chức hoạt động trải nghiệm: câu lạc bộ toán học, trò chơi học tập, diễn đàn toán học, sân khấu tương tác về lịch sử toán học, tham quan dã ngoại, hội thi [12].

Năm 2023, trong nghiên cứu “Tổ chức hoạt động trải nghiệm trong dạy học môn Lịch sử và Địa lí lớp 4 của chương trình phổ thông 2018” Lê Thúy Mai dựa vào bối cảnh đổi mới toàn diện giáo dục hiện nay và câu danh ngôn “Tôi nghe tôi quên. Tôi nhìn tôi nhớ. Tôi làm tôi hiểu” của Benjamin Franklin đã nhấn mạnh việc cho HS được tự khám phá và trải nghiệm sẽ giúp các em hiểu sâu kiến thức môn học, từ đó khơi gợi thêm những tình cảm, niềm đam mê của các em với môn học đó. Tác giả cũng khẳng định học tập trải nghiệm rèn luyện cho HS nhiều phẩm chất, năng lực cần thiết phù hợp với mục tiêu đổi mới giáo dục. Và đặc biệt, với môn Lịch sử và Địa lí, tổ chức hoạt động trải nghiệm giúp giờ học không còn khô khan, nặng nề, nhàm chán đối với HS, các em được tìm tòi, khám phá những tri thức lịch sử và địa lí, hình thành ở các em thái độ và động cơ học tập đúng đắn, góp phần nâng cao chất lượng học tập bộ môn [11].

Ngày 22/8/2025, Bộ Chính trị đã ban hành Nghị quyết 71 về đột phá phát triển giáo dục và đào tạo. Trong đó, giáo dục và đào tạo tiếp tục được xác định “là quốc sách hàng đầu”, “quyết định tương lai-dân tộc”. Nghị quyết 71 đặt phát triển giáo dục và đào tạo trong tư duy quản trị quốc gia, quản trị xã hội, đưa các mục tiêu nhiệm vụ phát triển giáo dục và đào tạo thành trọng tâm trong chiến lược, quy hoạch, chính sách, chương trình, kế hoạch phát triển các lĩnh vực của quốc gia [2].

3.2. Tổ chức hoạt động trải nghiệm trong dạy học môn Lịch sử và Địa lí lớp 5

3.2.1. Nhận thức của giáo viên về mức độ quan trọng của hoạt động trải nghiệm trong dạy học môn Lịch sử và Địa lí lớp 5

Kết quả khảo sát cho thấy, đa số GV đều có nhận thức tích cực về tầm quan trọng của HĐTN trong DH môn Lịch sử và Địa lí lớp 5. Cụ thể, 56,1% (23/41) GV đánh giá HĐTN là rất quan trọng và 43,9% (18/41) GV đánh giá là quan trọng. Đáng chú ý, không có GV nào lựa chọn các mức độ bình thường, không quan trọng hoặc rất không quan trọng. Kết quả này phản ánh sự thống nhất cao trong nhận thức của GV về mức độ quan trọng của HĐTN, đồng thời khẳng định HĐTN là một bộ phận thiết yếu, có ý nghĩa quan trọng trong việc nâng cao chất lượng hiệu quả DH môn Lịch sử và Địa lí lớp 5.

3.2.2. Nhận thức của giáo viên về vai trò của hoạt động trải nghiệm trong dạy học môn Lịch sử và Địa lí lớp 5

Kết quả khảo sát cho thấy, phần lớn GV đều đánh giá cao vai trò quan trọng và đa chiều của HĐTN trong DH môn Lịch sử và Địa lí lớp 5. Cụ thể, 78% (32/41) GV cho rằng HĐTN góp phần phát triển năng lực HS, tăng hứng thú học tập và gắn kiến thức với thực tiễn, cho thấy đây là những vai trò nổi bật và được đồng thuận cao. Bên cạnh đó, ý kiến cho rằng HĐTN có tác dụng phát triển phẩm chất HS và khắc sâu kiến thức môn học đều chiếm tỉ lệ là 63,4% (28/41). Những kết quả này phản ánh nhận thức tích cực của GV khi đánh giá về vai trò của HĐTN và khẳng định đây là hình thức tổ chức DH phù hợp với định hướng phát triển năng lực và phẩm chất cho HS trong chương trình giáo dục hiện hành.

3.2.3. Nhận thức của giáo viên về hiệu quả của hoạt động trải nghiệm trong việc giúp học sinh nắm vững kiến thức môn Lịch sử và Địa lí lớp 5

Kết quả khảo sát cho thấy, HĐTN có hiệu quả rõ rệt trong việc giúp HS nắm vững kiến thức môn Lịch sử và Địa lí lớp 5. Cụ thể, 56,1% (23/41) GV nhận định mức hiệu quả của HĐTN, trong khi 43,9% (18/41) đánh giá là rất hiệu quả, không có ý kiến cho rằng HĐTN ở các mức không hiệu quả. Điều này cho thấy sự thống nhất cao trong nhận thức của GV về giá trị của HĐTN, khẳng định đây là phương thức DH có tác động tích cực đến việc hỗ trợ HS củng cố, ghi nhớ và lĩnh hội kiến thức môn Lịch sử và Địa lí một cách sâu sắc mà không bị nhàm chán hay khô khan của HS lớp 5.

3.2.4. Tham gia tập huấn về tổ chức hoạt động trải nghiệm của giáo viên dạy lớp 5

Kết quả khảo sát cho thấy, tỉ lệ GV đã được tập huấn về HĐTN chiếm đa số (78%); GV chưa từng được tập huấn 22%. Điều này góp phần nâng cao nhận thức về năng lực của GV trong việc tổ chức các HĐTN vào quá trình dạy học, đặc biệt là đối với môn Lịch sử và Địa lí ở Tiểu học. Tuy nhiên, vẫn còn gần 1/4 số GV chưa từng được tập huấn, cho thấy công tác bồi dưỡng chuyên môn cho GV chưa thực sự đồng đều. Đây có thể là một trong những nguyên nhân dẫn đến những khó khăn, hạn chế trong quá trình tổ chức HĐTN tại nhà trường, làm ảnh hưởng đến hiệu quả dạy học môn Lịch sử và Địa lí. Từ thực trạng trên cho thấy, các cấp quản lí giáo dục và nhà trường cần tiếp tục tăng cường tổ chức các lớp tập huấn, bồi dưỡng chuyên môn về tổ chức HĐTN trong DH, nhằm đảm bảo tất cả GV đều được trang bị đầy đủ kiến thức và kĩ năng, đáp ứng được yêu cầu đổi mới giáo dục hiện nay.

3.2.5. Tổ chức hoạt động trải nghiệm trong dạy học môn Lịch sử và Địa lí lớp 5 của giáo viên

Kết quả khảo sát cho thấy, việc triển khai hoạt động tổ chức HĐTN trong DH môn Lịch sử và Địa lí lớp 5 đã được GV quan tâm nhưng mức độ thực hiện còn khác nhau. Cụ thể, 19,5% GV cho biết rất thường xuyên tổ chức HĐTN, 36,6% thường xuyên tổ chức, chiếm tỷ lệ cao nhất và 34,1% GV chỉ tổ chức ở mức thỉnh thoảng; trong khi đó, vẫn còn 9,8% GV cho biết hiếm khi tổ chức. Những số liệu trên cho thấy mặc dù HĐTN đã được đưa vào lồng ghép cùng quá trình DH môn Lịch sử và Địa lí lớp 5, song mức độ triển khai giữa các GV còn chưa đồng đều và chưa thực sự thường xuyên. Điều này phản ánh những hạn chế nhất định trong điều kiện và khả năng triển khai HĐTN trong DH hiện nay, đòi hỏi cần có những giải pháp nhằm tăng cường tần suất và hiệu quả tổ chức trong thực tiễn giảng dạy.

3.2.6. Việc sử dụng các hình thức dạy học trong tổ chức hoạt động trải nghiệm môn Lịch sử và Địa lí của giáo viên

Kết quả khảo sát cho thấy, GV đã sử dụng nhiều hình thức tổ chức DH khác nhau để triển khai HĐTN

trong DH môn Lịch sử và Địa lí lớp 5, song mức độ sử dụng giữa các hình thức còn có sự khác biệt rõ rệt. Trong đó, trò chơi học tập là hình thức được GV sử dụng thường xuyên nhất, thể hiện ưu thế về tính linh hoạt, dễ tổ chức trong điều kiện lớp học. Các hình thức như hội thi – giao lưu; tham quan, dã ngoại; hoạt động câu lạc bộ; hoạt động dự án; trải nghiệm thực tế tại địa phương; hoạt động vì cộng đồng và sân khấu tương tác chủ yếu được tổ chức ở mức thỉnh thoảng, chiếm tỷ lệ cao hơn so với mức thường xuyên. Một số hình thức, đặc biệt là tham quan, dã ngoại; hoạt động dự án; sân khấu tương tác vẫn có GV cho biết chưa bao giờ thực hiện, cho thấy việc tổ chức còn gặp khó khăn về điều kiện thời gian, cơ sở vật chất và sự phối hợp. Kết quả này phản ánh thực trạng GV đã có ý thức đa dạng hóa hình thức tổ chức HĐTN, tuy nhiên việc triển khai các hình thức mang tính thực tiễn cao vẫn còn hạn chế, cần có những giải pháp hỗ trợ phù hợp để nâng cao hiệu quả tổ chức trong thực tế dạy học.

3.2.7. Sử dụng các phương tiện dạy học trong tổ chức hoạt động trải nghiệm môn Lịch sử và Địa lí của giáo viên

Kết quả khảo sát cho thấy, GV sử dụng khá đa dạng các phương tiện DH khi tổ chức HĐTN trong DH môn Lịch sử và Địa lí lớp 5. Trong đó, máy chiếu, tivi là phương tiện được sử dụng nhiều nhất với 92,7% GV lựa chọn. Bên cạnh đó, các phương tiện như phiếu học tập, tranh ảnh, sơ đồ cũng được GV thường xuyên lựa chọn (chiếm trên 80%), cho thấy GV chú trọng kết hợp các phương tiện trực quan nhằm hỗ trợ HS tham gia tích cực vào HĐTN. Sách hình ảnh, sách tham khảo và học liệu số (video, tư liệu số, bản đồ số) cũng được GV lựa chọn và chiếm tỉ lệ cao (78%), thể hiện sự kết hợp giữa tài liệu truyền thống và học liệu số. Sách giáo khoa vẫn được sử dụng phổ biến với 70,7% , trong khi vật thật, mẫu vật có tỉ lệ thấp hơn (56,1%). Nhìn chung, kết quả khảo sát cho thấy GV đã khai thác tương đối linh hoạt các phương tiện dạy học, đặc biệt là các phương tiện học liệu số. Điều này có ý nghĩa quan trọng trong bối cảnh chuyển đổi số giáo dục, góp phần nâng cao năng lực ứng dụng công nghệ, đổi mới phương pháp DH và tổ chức các HĐTN trong DH môn Lịch sử và Địa lí lớp 5.

3.2.8. Lồng ghép hoạt động trải nghiệm vào quá trình dạy học môn Lịch sử và Địa lí lớp 5 của giáo viên

Kết quả khảo sát cho thấy, HĐTN được các GV lồng ghép ở nhiều khâu khác nhau trong tiết dạy môn LS&ĐL lớp 5, trong đó khâu vận dụng được lựa chọn nhiều nhất với 73,2%, tiếp đến là luyện tập – thực hành (61%) và hoạt động sau bài học (58,5%). Bên cạnh đó, 48,8% GV lồng ghép HĐTN ở khâu khởi động và hình thành kiến thức mới. Kết quả này cho thấy, về cơ bản GV đã biết cách lồng ghép các HĐTN vào quá trình DH môn hoạt động trải nghiệm và có xu hướng ưu tiên tổ chức HĐTN ở các khâu giúp HS củng cố, vận dụng kiến thức.

3.2.9. Hứng thú của học sinh khi tham gia các hoạt động trải nghiệm trong môn Lịch sử và Địa lí lớp 5

Kết quả bảng 2 cho thấy, mức độ hứng thú của HS lớp 5 đối với môn LS&ĐL tương đối cao, tổng cộng có 76,9% HS thể hiện thái độ tích cực khi tham gia các HĐTN. Trong đó, tỉ lệ HS cảm thấy rất hứng thú chiếm 35,4% và hứng thú chiếm 41,5%. Bên cạnh đó, 23,1% HS cho biết mức độ hứng thú là ở mức bình thường. Kết quả trên cho thấy các HĐTN trong DH môn Lịch sử và Địa lí có tác động tích cực đến hứng thú học tập của HS lớp 5, góp phần tạo không khí học tập sôi nổi và thúc đẩy sự tham gia chủ động của các em vào các hoạt động. Đây là cơ sở thực tiễn quan trọng để khẳng định vai trò của việc tăng cường tổ chức HĐTN nhằm nâng cao hiệu quả DH môn Lịch sử và Địa lí ở tiểu học (bảng 1).

Bảng 1: Hứng thú của HS khi tham gia các HĐTN trong môn Lịch sử và Địa lí lớp 5

Mức độ	Nội dung trả lời	Số lượng HS	Tỉ lệ (%)
1	Rất hứng thú	23	35,4
2	Hứng thú	27	41,5
3	Bình thường	15	23,1
4	Ít hứng thú	0	0
5	Không hứng thú	0	0

3.2.10. Tác động của hoạt động trải nghiệm trong học tập môn Lịch sử và Địa lí lớp 5 đối với học sinh

Kết quả bảng 3 cho thấy, HS nhận thức rất rõ những thuận lợi khi tham gia các HĐTN trong học tập môn LS&ĐL lớp 5. Trong đó, thuận lợi được HS lựa chọn nhiều nhất là “Em được trao đổi, hợp tác với bạn bè nhiều hơn” (chiếm 98,5%) và “Cảm thấy môn học Lịch sử và Địa lí hấp dẫn, thú vị, nhẹ nhàng” (chiếm 95,4%). Điều

này cho thấy các HĐTN góp phần rõ rệt trong việc tăng cường hứng thú học tập và phát triển kỹ năng hợp tác cho HS. Bên cạnh đó, có 49,2% HS cho rằng các hoạt động này giúp các em dễ nhớ nội dung kiến thức và 41,5% HS nhận thấy HĐTN kích thích tính tích cực tìm tòi, trải nghiệm của bản thân (bảng 2).

Bảng 2: Tác động của HĐTN trong học tập môn Lịch sử và Địa lí lớp 5 đối với HS

STT	Nội dung trả lời	Số lượng HS	Tỉ lệ (%)
1	Dễ nhớ nội dung kiến thức	32	49,2
2	Thấy được mối liên hệ giữa kiến thức sách vở với kiến thức thực tế	16	24,6
3	Cảm thấy môn học Lịch sử và Địa lí hấp dẫn, thú vị, nhẹ nhàng	62	95,4
4	Kích thích tính tích cực tìm tòi, trải nghiệm của HS	27	41,5
5	Được trao đổi, hợp tác với bạn bè nhiều hơn	64	98,5
6	Không hiệu quả	0	0
7	Ý kiến khác	0	0

Tuy nhiên, tỉ lệ HS nhận thấy sự liên hệ giữa kiến thức sách vở với kiến thức thực tế còn ở mức khá hạn chế (chiếm 24,6%), cho thấy việc tổ chức một số HĐTN chưa thực sự gắn chặt với bối cảnh thực tiễn. Đáng chú ý, không có ý kiến nào cho rằng các HĐTN không mang lại thuận lợi. Qua đó, khẳng định vai trò tích cực của hình thức dạy học này trong môn Lịch sử và Địa lí lớp 5.

4. Kết luận

Thực trạng tổ chức HĐTN trong DH môn Lịch sử và Địa lí lớp 5 hiện nay vừa có nhiều mặt tích cực, vừa tồn tại một số hạn chế cần được quan tâm khắc phục. Kết quả khảo sát HS cũng cho thấy đa số HS lớp 5 đều có thái độ tích cực và hứng thú khi tham gia vào các HĐTN trong học tập môn Lịch sử và Địa lí, đồng thời các em cũng nhận thấy nhiều thuận lợi mà các hoạt động này mang lại như dễ ghi nhớ kiến thức, tăng cường hợp tác và hứng thú học tập. Mặc dù còn tồn tại những hạn chế nhất định nhưng đa số GV và HS đều bày tỏ mong muốn tăng cường tổ chức HĐTN vào quá trình DH môn Lịch sử và Địa lí lớp 5 trong thời gian tới với các hình thức tổ chức đa dạng, thiết thực và phù hợp hơn trong thực tiễn DH. Điều này cho thấy nhu cầu đổi mới là có căn cứ và phù hợp với định hướng phát triển năng lực, phẩm chất HS theo Chương trình Giáo dục phổ thông hiện hành.

Tài liệu tham khảo

- [1] Ban Chấp hành Trung ương (2013). *Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 4/11/2013, Về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế.*
- [2] Ban Chấp hành Trung ương (2025). *Nghị quyết số 71-NQ/TW, ngày 22/8/2025 về đột phá phát triển giáo dục và đào tạo.*
- [3] Bộ Giáo dục và Đào tạo (2014). *Kỷ yếu hội thảo Tổ chức hoạt động trải nghiệm sáng tạo cho học sinh phổ thông và mô hình trường phổ thông gắn với sản xuất, kinh doanh tại địa phương.*
- [4] Bộ Giáo dục và Đào tạo (2015). *Tài liệu tập huấn Kỹ năng xây dựng và tổ chức các hoạt động trải nghiệm cho học sinh tiểu học trong trường học, Hà Nội.*
- [5] Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018). *Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT, ngày 26/11/2018 ban hành Chương trình giáo dục phổ thông và Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp.*
- [6] Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018). *Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT, ngày 26/11/2018 ban hành Chương trình giáo dục phổ thông môn Lịch sử và Địa lí (cấp Tiểu học).*
- [7] Dương Giáng Thiên Hương (2017). *Hoạt động trải nghiệm sáng tạo – Lí thuyết và vận dụng trong dạy học tiểu học.* Tạp chí Khoa học, Trường Đại học Sư phạm Hà Nội, tập 62, số 1A, tr. 98-108.
- [8] Đỗ Ngọc Thống (2017). *Hoạt động trải nghiệm sáng tạo – kinh nghiệm quốc tế và vấn đề của Việt Nam.* Tạp chí Khoa học Giáo dục, số 115.
- [9] Hội đồng Quốc gia chỉ đạo biên soạn Từ điển Bách khoa Việt Nam (2011). *Từ điển Bách khoa.* NXB Từ điển Bách khoa, Hà Nội.
- [10] Lê Nguyễn Phương Dũng (2018). *Tổ chức hoạt động trải nghiệm sáng tạo trong dạy học môn Lịch sử và Địa lí lớp 5 ở tiểu học,* Luận văn Thạc sĩ Khoa học giáo dục, Trường Đại học Sư phạm – Đại học Huế.
- [11] Lê Thị Cẩm Nhung (2018). *Thiết kế và tổ chức hoạt động trải nghiệm trong dạy học hình học ở tiểu học.* Tạp chí Giáo dục, số 423.
- [12] Lê Thúy Mai (2023). *Tổ chức hoạt động trải nghiệm trong dạy học môn Lịch sử và Địa lí lớp 4 của chương trình phổ thông 2018.* Tạp chí Khoa học, Trường Đại học Thủ đô Hà Nội, số 79, tháng 12, tr. 16-23.
- [13] Nguyễn Mậu Đức, Nguyễn Thị Nguyệt (2017). *Xây dựng và tổ chức các hoạt động trải nghiệm trong chương trình giáo dục phổ thông mới.* Tạp chí Khoa học Giáo dục, số 146, tháng 11, tr. 63-67.
- [14] Phạm Minh Hạc (2001). *Tâm lí học học sinh Việt Nam.* NXB Giáo dục, Hà Nội.